

HISTORIER FRA RISSKOV

Ellen Lund, 95:

Sådan fik

Jacob Adelborgs Allé

sit navn

Udsendt af Grundejerforeningen Vejlbj Fed foråret 2013

Fortalt af Ellen Lund
Risskov den 6.3.2012

På Jacob Adelborgs Allé i Risskov ved Århus bor Ellen Lund der i dag er 95 år. Ellen har boet på vejen siden 1925. Meget har ændret sig gennem de 85 år, og det er den historie vi gerne vil dele.

Ellen fortæller: Jacob Adelborg var min fars morbror. Han boede på gården "Havblik" som lå nogenlunde hvor nr. 2-4 nu ligger i dag.

Da Jacob flyttede her ud på gården, fik han forbud mod at gifte sig med sin kæreste, da han skulle forsørge sine to ugifte søstre.

Oprindeligt var Jacobs efternavn Jensen, men Jacobs ene søster Anne Cathrine, havde været selskabsdame hos en kendt familie i København som ung. Hun var lidt snobbet, og så duede "Jensen" ikke! Familien tog derfor efternavnet Adelborg. Og således kom vores vej til at hedde Jacob Adelborgs Allé.

Jacob Adelborgs gård i 1916.

Hver vinter var Fedet oversvømmet. Når det frøs, løb børnene på skøjter ud over markerne.

Jacobs anden søster blev kaldt "Miss Marie". Hun havde rejst rundt i Argentina og syet på farmene, og her havde hun fået navnet Miss Marie. Hun kom hjem ombord på dampskibet Frederik den 8., der sejlede mange danskere mellem New York og København. Da vi flyttede her ud i 1925 var der bare marker og Jacob Adelborgs Allé var en grusvej ned til vandet.

Der var kun nogle enkelte sommerhuse på vejen. Vejen var dog allerede dengang en allé med træer på begge sider.

Anne Cathrine Jensen - Jacobs søster, der syntes det lød finere med "Adelborg" til efternavn. Hun havde nemlig været i huset i København!

Om aftenen kunne vi se "mosekonens bryg" ud over engene på den anden side af Ndr. Strandvej - eller "grusvejen" som vi kaldte den.

I klart vejr kunne vi se over til Lystrup. På den anden side af Grenåvej var der mose.

Markerne blev kun brugt til kvæg. Der

kunne ikke dyrkes korn. Der var heller ikke så mange gårde. Der var en stor gård lidt efter Strandborgvej, og en hende på Kasper Møllers Vej - lige i svinget. Den er

der stadig. -Den gård havde jord på den anden side af Ndr. Strandvej, hvor der gik heste. Her var også et vandhul hvor jeg kunne samle æg af frøer, som jeg bar

hjem i en gammel kagedåse. Pludselig en dag var de dog væk, og var spredt over hele vores have.

Mine forældre byggede i 1925 huset på hjørnet af Jacob Adelborgs Allé og Ndr. Strandvej - i dag nr. 88. Det var det flotteste hus i Risskov. På facaden stod BEL-LAVISTA med gyldne bogstaver.

I dag bor Birthe Pedersen, min niece, i huset (Birthe, der har "Sophie's Tøjhus" på Pustervig, Red.).

Vi var to børn i min familie - min bror

Ove Gunnar Jacobsen og mig. Min bror byggede senere huset på Jacob Adelborgs Allé nr, 5 hvor hans kone Karen Margrethe Jacobsen boede til sin død i ca. 1996.

Min bror var kun 57 år, da han døde. Han var ingeniør og rejste meget rundt i mel-

mann Schmidt, der senere blev restauratør på Åkrogen. Rutebilen gik kun ud til Strandbyvej.

Jeg kom ud af 2. mellem - så gad jeg ikke gå i skole og stå op hver morgen. Derefter gik jeg hjemme ved min mor.

Jacob foran gården HAVBLIK, der lå hvor nr. 4 og 6 ligger i dag

lemøsten, Libyen etc. Det var klimaet på rejserne, der ødelagde ham, samt ikke mindst rygning.

Jeg gik i skole i Frk. Kocks Skole i Christiansgade. Jeg tog hver morgen rutebilen fra Ndr. Strandvej. Den blev kørt af Inge-

Jeg selv har for det meste gået hjemme. Jeg var barnepige på en fynsk herregård i 8 måneder, hvor jeg havde en familær stilling. Det var meget fornemt, og jeg spiste med ved bordet! Her var en landvæsenselev der hed Greve Ahlefeldt-Laurvig-Lehn fra Hvidkilde ved Svendborg, han sagde engang, at når han var færdig

1917.

Saxation.

Jacob Adelborg får besøg af sommergæster.

Gården HAVBLIK på fedet, opført i 1897.

Bellevue med sommerrestaurant og anløbsbro til turistbåden.

Ved pilen lå badehuset på Jacob Adelborgs Allé.

Aarhus F.A.A. Bellevue Vejby Fed.

med sin uddannelse, så skulle han ud at rejse, "Og så har jeg ikke mere at udrette i denne verden"...

Min far måtte ad to omgange afgive jord til udvidelse af Ndr. Strandvej. Første gang fik han ikke ret meget for jorden.

Jacob Adelborgs Allé går ned til venstre fra "grusvejen"

Vores grund var på halvanden tønde land og lå mellem Jacob Adelborgs Allé og Adelvej. Jorden var meget ringe her på fedet. Der var ikke drænet, så hver vinter stod der blank vand på markerne. Om vinteren når vandet var frosset til is, stod børnene på skøjter ud over markerne. Jeg gjorde dog ikke, det fik jeg aldrig lært, men min bror

kunne stå på skøjter.

Om han kom ud at rejse ved jeg ikke. Dette var i 1935 og han blev senere (marts 1945, red.) henrettet af tyskerne, så han havde jo nok lavet noget sabotage...

Her ude på Fedet mærkede vi ikke meget til krigen.

Der var nogle soldater indkvarteret på Skydepavillonen i Risskov, men dem så vi aldrig.

Da jeg blev gift med min mand Gunnar Lund i 1946, flyttede vi ind i mine forældres hus på 1. sal.

I 1974 døde mine forældre, og min mand og jeg byggede mit nuværende hus i baghaven, her på Jacob Adelborgs Allé 1. Vi fik 4 børn og min mand døde i '94.

Birthe Pedersen overtog mine forældres hus på hjørnet.

Min far havde så mange skøre idéer. På et tidspunkt havde vi 200 høns! Vi havde et stort kyllingehus - nok 25m langt og i to etager, hvor de store hønekyllinger gik. Min far var en god kunde ved Poul Hansens Tømmerhandel!

Vi havde en "kyllingemor" der blev opvarmet med en petroleumslampe. Den eksploderede en dag. Hønehuset brændte ned, og alle de stakkels dyr indebrændte. Så var far færdig med at have høns. Senere ønskede jeg mig en sort og en hvid kanin, og far sagde "hops - hun skal have kaniner"!

Far købte derefter nogle angora-kaniner på Fyn, to hunner og en han.

Hannen var dog både kastreret og forkølet, så den slagtede mor og begra-

Her går Jacob Adelborgs Allé ned til højre fra Ndr. Strandvej.

vede. De andre kaniner skulle jeg frisere hver dag. Jeg var 16 år, og det var kun sjovt de første otte dage. Da pelsen var filtret helt sammen, blev de klippet, og jeg solgte dem til en pige i Skejby for kr. 1,- pr styk.

Min far var kornkontrollør ved "Skandinavisk Kontrol". Han kontrollerede korn og foderstoffer, der kom til havnen med skib. Hvis der var noget i vejen med en ladning, blev prøver sendt til et laboratorium i England.

Min mand Gunnar overtog min fars stilling på havnen, og de arbejdede begge til de var 72 år. I min fars tid var det hårde betingelser. Direktøren kunne for øjnene af havnearbejderne udbryde "Hvad i helvede går De og laver mand! -Er De blevet

helt idiot?" Når de så kom op på kontoret kunne direktøren sige "Nå ja, Jacobsen, det var jo rigtig nok, det de havde lavet". -Men det hørte kollegerne jo ikke... Sådan kunne en direktør opføre sig den gang. Den gik ikke i dag. Den nye direktør der kom senere, var dog helt anderledes - en meget flink fyr, som vi ofte var på tur med. Gunnar døde i 1994.

De første sommerhuse på vejen kom midt i 20'erne. Nogle af sommergæsterne inde fra Århus var "lidt mærkelige". De troede de ejede det hele, når de kom her ud. Vi havde ikke rigtig noget at gøre med dem.

Engang da jeg var 10 år og næsten lige flyttet her ud, kom en dame - lidt godt i stand - og satte sig ved siden af mig på

bænken nede på stranden. Hun begyndte at tage sit tøj af, og jeg husker hendes lyserøde korset, som skulle knappes af. Så kom manden i det nederste hus til højre, og bad hende "skrubbe af", da hun ikke "hørte hjemme her"... Han stod og nidstirrede hende indtil hun havde fået sit tøj på - det var forfærdeligt pinligt, men stranden var jo privat dengang.

Vejen var dengang en grusvej med hjulspor. Frøken Adelborg (Anne Cathrine) talte om "oppe på sandvejen" - det var Ndr. Strandvej, "og nede i alléen". Der var dengang mange flere træer på vejen end i dag - de stod på begge sider. -Det skulle jo se godt ud!

Nede på stranden havde vi et privat badehus. Det holdt dog kun i tre år, indtil en vinterstorm rev pælene op.

Min far ville ikke bygge et nyt. Siden fik vi badekåber, så vi kunne gå anstændigt til stranden.

Henne ved Bellevue var der også et badehus, som blev ødelagt ved den samme storm. Her var der også en sommerrestaurant. På et tidspunkt var der en udflugtsbåd, der om sommeren sejlede

gæster fra Århus til Bellevue. Der var også udflugtsbåde, der sejlede til Skødshoved og til Varna.

Der var ikke mange fritidsaktiviteter. Min bror var gul spejder i mange år, og var bl.a. med til jamboree i Holland. -Det var

dog ikke noget for mig.

Der er sket mange forandringer med vejen i tidens løb, og der har boet mange spændende mennesker. Der var fru Johansen (nr.9) og fru Poulsen i det røde hus DANA (nr. 11).

Fru Johansen blev 105 år og købte nyt hus i Hov, da hun var 100! Vi besøgte hinanden af og til.

Mens Hr. Johansen levede, fulgte han børnene over vejen om morgenen, når de skulle i skole. Fru Johansen var meget dygtig til at tegne, og har bl.a. lavet en tegning af manden, der følger børnene over vejen. På tegningen kan man endda genkende børnene.

I sine unge dage havde Fru Johansen tilhørt "det finere borgerskab" i Helsingør, som om vinteren tog "på sicilien". I Taormina havde to danske søstre et pensionat hvor man boede.

Fru Johansen havde også egen bil i sine unge dage: en to-personers FIAT med kaleche, som hun brugte indtil ca 1925. -Hr. Johansen beklagede sig nemlig over hendes gearskift, så var det slut

med at køre bil!

Fru Johansen var født i 1899, så hun nåede at opleve 2 århundredskifter.

Vi camperede ofte i telt med børnene - næsten hver uge på et tidspunkt. Mest rundt i Danmark og enkelte gange i

**Vejen var
dengang
en grusvej
med hjulspor**

Sverige. Det længste jeg har været væk, er da vi var på tur til Østrig, hvor vi besøgte kulminerne.

Vi brugte ikke byen (Århus, Red.) så meget. Dog tog min mor til byen hver lørdag for at købe ind.

Turen blev afsluttet med et besøg hos Emmery's konditori i Guldsmedgade, hvor hun drak kaffe og røg en cerut. Min mor røg 12-14 cerutter om dagen. Min far røg også cigarer. Man måtte bane sig vej gennem stuens røg, sådan pulsedede de.

Vi havde jævnligt maler, og maleren sagde engang: "ja, jeg har gjort mange restaurationslofter i stand, men jeg har aldrig set et loft så gult som dette"!

Jeg skabte mig meget over al den røg - også fra min fars cigarer. Det var jo så smart at ryge cigarer, syntes han.

Som barn kom vi aldrig så langt væk. Jeg var dog en enkelt gang cyklet med min mor ud til Skæring.

Jeg har en god tilværelse, med fjernsyn og bøger, helbredet er godt, selv om jeg skal bruge rollatoren, når jeg skal ud.

Ellen Lunds billeder er scannet af Åge Lund, Jacob Adelborgs Allé nr. 12.

Historien er nedskrevet og layoutet af Øjvind Serup i nr. 6.

Har du en historie fra det gamle Risskov, så kontakt GVF, så fortæller vi den gerne videre!